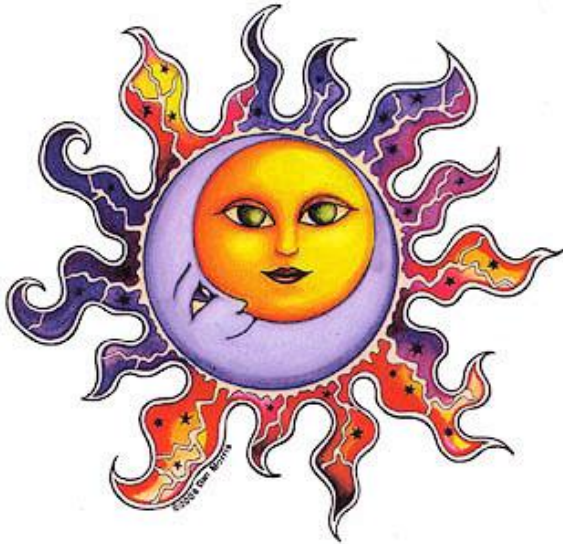


## ОСОБЕНОСТИ НА ЕВРЕЙСКАТА РЕЛИГИЯ



### ТЕМАТА ЗА СЪТВОРЕНИЕТО В ПРИКАЗКАТА „СЛЪНЦЕТО И ЛУНАТА“

Историята на еврейския народ започва преди 4000 I., когато в Месопотамия човек на име Авраам сключва важно споразумение с Бог Йехова, според което потомците му трябва да получат благословената земя Ханаан, ако безпрекословно вярват в Бога. Евреите действително почитали своя бог векове наред, но тежък глад ги принудил да бягат от родните си земи и да търсят помощ от египтяните. В Египет участта на еврейския народ била още по-тежка. Те били превърнати в роби. Много от

тях сменили вярата си и започнали да почитат египетските богове. Тогава се появил следващият велик пророк - Мойсей. Той твърдял, че Бог му се явил и му наредил да спаси своя народ, като изведе евреите от Египет и ги поведе към обетованата земя Израел. С божията помощ пророкът направил много чудеса, които накарали жестокия египетски народ да страда. Но фараонът бил непреклонен и не желаел да освободи от робство евреите. Тогава Бог се намесил и в една нощ поразил всички първородни деца на египтяните. Загинал дори и синът на фараона, който в своята мъка и безизходица заповядал на Мойсей да изведе израелския народ от египетската земя. Този ден щастливите евреи нарекли „Пасха“. Ето пътя Мойсей получил от Бога Десетте Божи заповеди, които върнали евреите към истинската им вяра.

Няколко века по-късно римляните окупирали Израел. Те прогонили евреите, които били принудени дълги години да обикалят различни земи и да търсят убежище и подслон. Едва през 1948 г. се създава държавата Израел. Въпреки многовековното скитничество по света, евреите успяват да съхранят вярата и обичаите си.

В основата на еврейската религия - Юдаизъм, стоят свещените писания, наречени Танах, в които се разказва как Бог създава света за шест дни. Еврейските свети книги са разделени на три групи - Тора, Невим и Кетубин. Те включват законите, които Бог дава на Мойсей, правилата на всекидневния живот, писанията на древните еврейски пророци, поеми и химни от неизвестни автори.

Митът за сътворението е основополагащ за религията на евреите. От него се извеждат представите, с които се описва създаването на Вселената, на земната флора и фауна, на човека. В еврейската приказка „Слънцето и Луната“ е претворен митът за създаването на двете най- ярки небесни светила. Първоначално Бог Йехова не бил доволен от своя труд, но замахвайки с ръка, той бързо сътворил Небето и Земята. Желанието му да продължи със създаването на други неща било прекъснато от молбата на Земята да я спаси от самотата. Затова Господ създал „ водата и планините, растенията и животните, а накрая и хората“. Но всичко било потопено в дълбок мрак. Бог имал нужда от светлина, за да се радва на своите творения. Така се появили Слънцето и Луната, които облели всичко с ярката си светлина. Тогава двете светила били в равноправни отношения, т. е. светели еднакво силно и били еднакво големи.

В представите на древните евреи Луната и Слънцето притежавали човешки облик. Те били носители както на положителни, така и на отрицателни черти. Подобно на хората, небесните тела изпитвали различни чувства - любов, омраза, завист, били суетни, вълнували се от различни проблеми. Така, чрез тяхната персонификация, човекът се опитвал да гради първите морални и етични закони, които по-късно били превърнати в норми на човешкото поведение.

Луната се явила пред Йехова с молба да направи така, че само тя единствена да свети с ярка светлина. Бог вдигнал ядосано ръка и я накарал да замълчи. В този момент той с болка разбрал, че светът вече не е същият, щом са се появили завистта и раздорът. За да бъде наказана за своята алчност и за да я научи на смирение, Бог раздробил Луната и от нея направил безброй звезди. От този момент тя била обречена да отразява единствено

Слънчевата светлина. Разбрала за голямата си грешка, Луната настигнала Бог и поискала извинение, но той бил непреклонен. Въпреки това ѝ предложил за утеха еврейския народ, който щял да отправя молитвите си към нея и по нея да брои дните си. Затова и до днес евреите пресмятат дните си по Лунния календар, а не по Слънцето, както всички останали народи.

#### КАКВО И КАК ПРАЗНУВАТ ЕВРЕИТЕ?

Възпитанието в еврейското семейство означава преди всичко предаване на еврейската културна традиция на следващите поколения. В празничната система на българските евреи са съхранени историческите предания, моралните ценности и правилата за поведение.

Един от най-почитаните празници от евреите е Пасха (Великден). Това е празник в памет на деня, в който еврейският народ напуска Египет. Докато били в пустинята, евреите нямали време да месят хляб и да го чакат да втаса, затова си приготвяли безквасни питки, благодарение на които се спасили от глад.

За този голям празник се изисква предварителна подготовка. Цялата къща се почиства и се приготвя специален хляб, наречен маца. Той няма добър вкус, но консумацията му се приема като дълг към Бога и съпреживяване със страданията на предците при прехода им през пустинята. Задължително в този ден децата се обличат в нови дрехи.

Рош-а-шана е еврейската Нова година. След посещение в синагогата (църковния храм) се организира тържествен семеен обяд. В този ден се правят роднински и приятелски посещения и се иска опрощение за сторени прегрешения.